

Чернівецька обласна універсальна
наукова бібліотека
імені Михайла Івасюка

Робоча тека методиста

Випуск 10. Сучасні бібліотечні послуги:
комплекс традицій та оновлень

Чернівці
2014

Підготувала:

Алла Лупан, *головний методист
науково-методичного відділу*

Редактор:

Іванна Рудько, *завідувач
редакційно-видавничого відділу*

Комп'ютерний набір:

Олена Блошко, *провідний бібліотекар
редакційно-видавничого відділу*

Дизайн обкладинки:

Безпальченко В. – *провідний бібліотекар сектору
Інтернет-центру ЧОУНБ ім. М. Івасюка*

Відповідальна за випуск:

Марія Довгань, *т. в. о. директора*

Робоча тека методиста. Випуск 10. Сучасні бібліотечні послуги:
комплекс традицій та оновлень / ЧОУНБ ім. М. Івасюка. – Чернівці, 2014. –
24 с.

БІБЛІОТЕКА – ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНОЇ ДУМКИ

Сучасний етап життя суспільства можна охарактеризувати як час неперервних змін, які відбуваються, зокрема, і в культурній сфері. Динамізм перетворень, державна політика, необхідність адаптації до впливу мінливого світу формують нову парадигму діяльності бібліотек, вимагають постійно корегувати свою стратегію, цілі і завдання.

Інноваційна діяльність – один із пріоритетних напрямків роботи бібліотеки, метою якого є пошук, оцінка, розробка та впровадження бібліотечних нововведень. Інноваційна діяльність бібліотеки спрямована на систематичне стимулювання розвитку книгозбірні шляхом змістовного структурно-організаційного оновлення, технічної і технологічної модернізації всіх процесів, а також позитивних змін у свідомості бібліотекарів.

Бібліотечна інновація – це оригінальна, нестандартна ідея, методика, проект, що виходять за межі існуючих канонів і традиційних форм і відображають новий підхід до змісту і організації бібліотечного обслуговування, до технології управління бібліотекою. У більш загальному значенні – це будь-яка нетривіальна, часом «шалена» ідея, що виходить за межі звичних норм і взірців, якщо вона відповідає очікуванням населення. Словом, будь-яка смілива думка, реалізація якої забезпечує еволюційний розвиток культури на мікросоціальному рівні, а врешті-решт – і в макромасштабі.

В останньому виданні словника “Библиотечное дело” подається значення слова “інновація” - оновлення продукції і послуг, що здійснює бібліотека, її технологій, форм і методів управління і т. д., що забезпечує підтримку і удосконалення сучасного іміджу, якості обслуговування, конкурентно-спроможності серед інших бібліотек.

Відповідно до вимог часу сучасна бібліотека має працювати як:

- інформаційний центр,
- центр правової інформації,
- довідкова бібліотека,
- центр доступу до Інтернету,
- центр комп'ютерної грамотності,
- центр підтримки системи освіти і самоосвіти,
- центр міжособистісного спілкування,
- центр дозвілля,
- центр відродження та зберігання народної культури,
- центр підтримки сім'ї,
- центр підтримки незахищених верств населення,
- модельна бібліотека, що трансформується відповідно з вимогами часу.

Сьогодні сучасна бібліотека – це не тихе місце, де говорять пошепки і читають старі книжки, а сучасні, технічно-обладнані інформаційно-культурні заклади, де вирує життя і працюють компетентні, освічені фахівці.

Привабливий образ бібліотеки сьогодні – багатогранний. Та попри все, бібліотека потрібна людям як джерело інформації, як шлях до душі кожної людини. Вона повинна створювати для населення максимально комфортне середовище, бути відкритою домівкою для всіх тих, кому потрібна книга, психологічне розвантаження. Тому так важливо сьогодні не обмежуватися традиційними формами роботи, а шукати й шукати нові шляхи популяризації бібліотечних ресурсів і розповсюдження знань у суспільстві. Тільки так бібліотека завжди буде залишатися втіленням нового і незнаного.

Класифікація бібліотечних інновацій:

1. Організаційні (направлені на встановлення зовнішніх комунікацій бібліотеки, адаптацію в зовнішньому середовищі, формуванні регіональної бібліотечної політики, зміну структури бібліотеки).
2. Продуктивні (розширення асортименту послуг, поява принципово нових послуг).
3. Методико-технологічні (розробка і використання нових методик внутрішньої роботи бібліотеки, бібліотечних послуг, техніки і технологій).
4. Управлінські (безперервний професійний розвиток співробітників і реалізація творчого потенціалу кожного робітника).

Всі зазначені види інновацій, в свою чергу, поділяються на радикальні (базисні) і модифіковані (видозмінені) інновації. Перші передбачають використання принципово нових підходів, заміну старих об'єктів новими, а другі - поліпшення існуючих об'єктів, модернізацію послуг/продукції, технології, організаційних та соціальних прийомів управління.

Основними джерелами нововведень у бібліотеці є:

- передова бібліотечна практика;
- раціоналізаторські пропозиції бібліотекарів;
- рекомендації наукових досліджень;
- новітні інформаційні технології;
- нововведення із інших сфер діяльності (інформаційні технології, електронні мультимедійні ресурси, використання комп'ютерних мереж зв'язку та ін.);
- імідж самого бібліотекаря. Це імідж сучасної ділової людини, що має знання, навички, забезпечує інформаційні потреби, красивої зовні і душевно, яка повинна працювати в умовах підвищеної комфортності і естетичного середовища.

Найбільш важливими для бібліотеки результатами інновацій можна вважати:

- набуття статусу соціокультурного центру;
- встановлення принципово нових стосунків з територіальними органами влади і управління;
- реальний вплив на життя громади;
- мобільна взаємодія з зовнішнім середовищем;
- формування нової концепції обслуговування населення (комфортність, відкритість, доступність);

- створення системи безперервного професійного розвитку персоналу;
- використання додаткових джерел ресурсного забезпечення;
- розвиток горизонтальних професійних комунікацій.

ІННОВАЦІЙНІ СКЛАДОВІ ІМІДЖУ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Створення привабливого іміджу бібліотеки – запорука того, що установа залишається бути потрібною для суспільства.

Починати потрібно з **вітринної реклами**. Яскраво оформлені **плакати** “Друже, тут твоя бібліотека”, “Ваша бібліотека завжди поруч з вами, завжди працює для Вас, завжди готова почути Ваші побажання”, “Твоя бібліотека чекає на тебе”, “Все гаразд, а з бібліотекою краще!”, на які не можна не звернути увагу, обов'язково додадуть нових читачів.

Слоган саме вашої бібліотеки – “Ти читаєш? Ти кращий!”, “У світ – через книгу” стане прикрасою для буклету і пам'ятки.

Буклет складається із історії бібліотеки, пріоритетних напрямків роботи, переліку послуг, інформації про роботу клубів і бібліотечні акції.

Пам'ятка “Дорога до бібліотеки”, “П'ять причин стати читачем нашої бібліотеки”. (Кожна бібліотека має свої переваги, тому і причини можуть бути різними).

Не забувайте приносити **запрошення** на бібліотечні свята можновладцям: навіть якщо вони не прийдуть, то будуть знати, що Ви працюєте.

Оформіть **оголошення для читачів**: “Ярмарок бібліотечних привілеїв” (замість правил користування – чорною фарбою).

Започаткуйте **цікаві акції**: “Бібліоовація” (для читачів, бібліотекарів, спонсорів і меценатів, для журналістів, для влади).

Зробіть **номінації найкращих читачів**: “Сім'я, що читає найбільше”, “Суперчитач”, “Кращий молодий читач”.

Напишіть **лист-подяку** “За любов до книги і багаторічну відданість”, “За збереження бібліотечних книг”.

Напередодні Дня бібліотек попросіть своїх читачів будь-яким доступним способом висловити своє ставлення до бібліотеки:

- написати твір або вірш,
- намалювати,
- вигадати і вирізати оригінальну закладку до книги.

Домовтеся з вчителем літератури, запропонуйте дітям теми для розповіді:

- “Я в бібліотеці”,
- “Моя улюблена книга”,
- “Мій улюблений літературний герой”,
- “Як я вибираю книгу”,
- “Бібліотека майбутнього”,
- “Книга майбутнього”.

У вестибюлі бібліотеки оформити стенд з великим червоним серцем “Бібліотеці з любов’ю”, куди користувачі на окремих папірцях освідчуватимуться в любові до бібліотеки і приклеювати їх до серця.

Зробіть для своїх юних читачів **пам'ятку або закладку** “Шлях до слова, або Як стати талановитим читачем?”:

1. Завжди прислухайся до своїх помічників – Розуму і Серця.
2. Намагайся почути голос самого автора і зрозуміти, що письменник хотів сказати своїм твором.
3. Насолоджуйся красою рідної мови.
4. Вчись уявляти, фантазувати, створювати образи.
5. Вмій співставити себе і свої вчинки з діями героїв.
6. Веди читацький щоденник, в якому записуй свої враження і роздуми про прочитане.
7. Радій книзі, як доброму другу.

Обладнане **місце для індивідуального читання** буде чудовим дарунком для тих, кого пригнічує незатишний читацький зал з рядами столів.

Зараз в суспільстві точаться суперечки про місце української мови в державі. Дуже вчасно стати на її захист, так і назвати заходи – “День захисту української мови”. Але без зайвого пафосу, дякуючи Богові, українська для більшості на Буковині – рідна, а чи вільно ми нею володіємо?

У програмі заходу зверніть увагу на багатство мови:

- запропонуйте назвати більше слів-вітань, слів-вибачення, варіантів фразеологічних зворотів; назвати усіх членів великої родини від свекра до шурина і зовиці;

- розкажіть про негативні наслідки брудної лайки на організм людини, про фізіологічні зміни, знайдіть у класичних творах приклади нашої української лайки (а щоб тебе качка копнула); про вплив церковного дзвону на душу і здоров'я.

Варто звернути увагу на те, що більше читачів у бібліотеках – це жінки. Що нового можна внести в бібліотечну роботу? Запрошувати на засідання нових цікавих людей, дітей та викладачів музичної школи, це одразу збільшить аудиторію – адже прийдуть мами і бабусі артистів, а це потенційні читачі. Ось теми, які пропонують фахівці: “Свято пирога”, “Капустяна вечірка”. В латвійській бібліотеці пройшло чудове свято картоплі – безліч блюд, саморобки, навіть фігурки, вирізані з картоплі.

Зробіть виставку виробів членів клубу, але не тільки в бібліотеці, а й у крамниці, нехай люди дивляться – це ваша реклама. А коли щось куплять – от вам і кошти для свята.

Виставки для жінок можуть бути різноманітними: “Господиня в домі – покрови всьому”, “Дещо з нічого”, “Чим більше науки, тим розумніші руки”, “Коли, як свічка, догорає рік”, “Ім'я тобі – солдатська мати”, “Великдень всіх нас на гостини просить”, “Благословенна, жінко, ти, на всі часи, на всі віки”, “Їх любов'ю вчилися ми любити”.

Настав час переглянути стереотипи і підходи до роботи з літніми людьми, яких у суспільстві стає все більше.

За прогнозами статистиків, літні люди завтрашнього дня будуть освіченішими, ніж попередні покоління, тому крім вечорів “Співайте з нами” треба передбачити і щось більш сучасне.

Кожного року, напередодні Дня людей похилого віку влаштовуйте для своїх читачів бібліотечне свято, на яке запрошуйте фахівців з пенсійного фонду, територіального центру для самотніх і непрацездатних громадян, управління соціального захисту, які відповідатимуть на питання читачів.

Відділу мистецтв доцільно запровадити **аудіо-проект “Голоси з війни”**. Читачі, діти війни, запишуть свої враження, спогади для нащадків. Диск буде зберігатися у фондах бібліотеки.

Пропонуємо назви виставок: “Осінній бал моїх років”, “Хай голова моя сивіє, але я серцем молодий”, “Книжки, які зігріють душу”, “Письменники нашої юності”, “Раджу почитати друзям”, “Ці книжки пережили роки і покоління”.

Нагадувати про себе владі і громаді слід повсякчасно – і по радіо, і в газеті. Керівництво завжди переглядає районну газету, тому там повинні бути і ваші огляди літератури, і запрошення на цікаві заходи, і нариси про кращих працівників і читачів.

З першої хвилини відвідувача треба зацікавити, не дати йому піти без книги. Назви виставок повинні чіпляти за душу, привертати увагу. Наприклад: “Романи, які здатні змінити ...”, “Читали? Це цікаво”, “Автори, яких найбільше читають”, “Є право – значить, є надія”, “Вернісаж довідкових видань”, “Бібліокухня”, “Бібліотечний репетитор”, “Книжкові перлинки для кожної дитинки”, “Бібліоекспрес із дарунків і чудес”.

Сьогодні у суспільстві спостерігається „криза читання”, тому з метою її усунення бібліотеками розробляються різні методики залучення до книги та читання. В Україні розроблена і затверджена Державна цільова програма розвитку і підтримки читання на період до 2015 року. З метою активізації читання, зросту популяризації книги бібліотека може ініціювати акцію “Читання як фактор соціального успіху” під девізом “Людина, яка читає – людина успішна”. Дана акція “Читання як фактор соціального успіху” покликана не тільки розбудити в людях бажання читати, але й розбудити в них бажання читати гарні книги. Вона проводиться шляхом опитування „Книжкові пристрасті успішних людей”, під час якої вивчаються пристрасті та уподобання успішних людей, роль книги, читання в їх житті. Бібліотекарям необхідно попросити їх поділитися враженнями, які справили на них улюблені книги дитинства, твори, які вплинули на вибір життєвого шляху, пізнати, які книги, лежать у них на робочому столі, що перечитують, чим захоплюються і радять прочитати кожному. За матеріалами опитування скласти “Заповітний список для читання”, покликаний служити своєрідним орієнтиром у виборі книг. Він складається із чотирьох розділів:

1. “...Виходить, потрібні книги ти в дитинстві читав”;

2. "На повороті долі випадкових книг не буває" (книги, що вплинули на вибір життєвого шляху);

3. "Читайте багато, але не все підряд" (автори, книги, які регулярно перечитуються);

4. "Варто прочитати кожному".

Дані, отримані в ході інтерв'ювання, ляжуть в основу наступних заходів. До їхнього проведення варто залучити комітети у справах молоді, сільські адміністрації, ЗМІ, навчальні заклади, оформити інформаційно-рекламні стенди, книжкові виставки, організували фотовернісажі, створити презентації, видати закладки, буклети "Увага! Авторитетна думка", "Золота полиця", "Лідер, який читає", "Впливові люди про впливові книги", "Успіх із книгою". Їхній зміст викличе непідробний інтерес у населення.

Програма акції може включати:

- **фотоконкурс** "Людина, яка читає" і конкурс есе "Слово про улюблену книгу" спільно зі ЗМІ (кращі фотографії й відгуки, опублікувати в місцевій пресі);

- **рейтинг-опитування** "Краща книга – улюблена книга";

- **презентацію книги користувача** "Лідер, який читає".

Серед вчителів провести конкурс творчих робіт "Що ви читаєте сьогодні?". Програма акції може передбачати заходи, що стимулюють читацьку діяльність учнів. Адже, тільки захоплений книгою вчитель здатний "достукатися до учня", прищепити смак до якісного читання, до читацької рефлексії, навчити розрізняти читання й літературу.

Великою популярністю у населення буде користуватися: **книжкова виставка** "Світ, побачений крізь книгу", **година-суперечка для підлітків** "Що читає мій кумир?", "Книжкові пристрасті успішних людей", **презентації улюблених книг земляків, вечори-зустрічі, дискусії із творчою інтелігенцією селища** "Сьогодні книга – завтра доля".

У сільській бібліотеці організувати опитування "Чиновник, який читає". Його підсумки опублікувати на сторінках місцевої преси. Одноставне побажання працівників місцевого самоврядування бібліотечним фахівцям – регулярно інформувати їх про новинки літератури.

Для спілкування з населенням бібліотекарям радимо виходити за межі бібліотеки, всі заходи в підтримку читання проводяться в партнерстві зі ЗМІ, з молодіжними організаціями, місцевим самоврядуванням. Мають з'явитися елементи фірмового стилю: девізи, листівки, календарі, запрошення, візитки, афіші, закладки, буклети "Кинь все й читай", "А ти записався до бібліотеки?", "Книги-лауреати", "Інтелектуальна література", "Десять причин, що надихають тебе взяти книгу". Їх поширювати в навчальних закладах, громадських місцях.

Серед інших акцій слід назвати **акцію "Молодь на захист читання"**. На вулицях та в навчальних закладах проводити опитування "Що для вас

читання?", провести дискусії на цю ж тему. До уваги аудиторії представити відгуки читачів, огляди книжкових новинок.

Ще одна форма роботи – **читацький фестиваль** "Молода Україна читає", присвячений Дню села. В ньому можуть прийняти участь молоді читачі, які виступлять з гаслами "Ми вибираємо читання", "Читай поки молодий".

Серед учнівської молоді можна провести **опитування** "Улюблені книги учнів школи", **конкурс-есе** "Роль книги у моєму житті", а також організувати **вечори-зустрічі різних поколінь** читачів бібліотеки, презентації книг талановитої молоді, письменників-земляків.

Популяризуючи книгу, читання, бібліотеки можуть провести **акцію "Час читати класику"**. У програмі акції: підготовка **електронної презентації** "Час читати класику: календар літературних ювілеїв 2014-2015 років". На слайдах показати інформацію про автора, цікаві факти про написання творів, їх видання. Для презентації можна вибрати книги Лесі Українки, М. Вовчка, М. Коцюбинського, І. Франка, О. Кобилянської, Ю. Федьковича, О. Пушкіна, М. Лермонтова, М. Гоголя, І. Тургенєва, А. Чехова та інших. Даний матеріал використати під час проведення зустрічей та годин-роздумів "Класика на всі часи". Мета заходу - в'яснити, чи читають користувачі бібліотеки класичну літературу.

Одне із **засідань літературних віталень** можна присвятити класичній літературі "Шляхетна чарівність класики". До засідання підготувати **виставку-вікторину** за книгами-ювілярами, різноманітні конкурси. З метою вивчення думки читачів щодо їх ставлення до класичної літератури, їхньої поінформованості провести **анкетування** "Класика... і я", включивши до анкет наступні питання :

- Що значить, на вашу думку, класична література?
- Чи читаєте ви класичну літературу?
- Що спонукає вас до читання класичної літератури?
- Якщо класична література не приваблює вас, то чому?
- Чи є серед письменників-класиків ваші улюблені? Назвіть їх.

До засідання підготувати буклет "Час читати класику". Особливість буклету в тому, що він має відривну частину, де розміщена гра-анкета. Буклет можна запропонувати читачам, які мають дітей. Завдання перше – "Я знаю п'ять імен дитячих письменників-класиків", друге – "Я назву п'ять причин, чому я буду читати класичні твори своїй дитині".

До програми **акції** увійдуть наступні заходи: **голосні читання кращих класичних творів письменників** "Класика на півгодини"; **літературне свято** "Золоті сторінки улюблених книг"; **засідання літературної вітальні** "Чарівність осені"; **книжкова виставка-вікторина** "Герої улюблених книг"; **створення рукописного поетичного альбому** "Осіллю зачаровані".

Акція "Молодь – на захист читання". Основою проведення акції буде опитування серед молоді "Що значить для вас читання?", відгуки читачів, огляди нових книг на радіо.

Проведення таких акцій буде сприяти перетворенню бібліотеки із закритої системи до соціально потрібного закладу, який приймає активну участь в житті суспільства, а бібліотекарі покажуть себе провідними фахівцями з формування читацької, інформаційної компетентності громадян.

З метою формування літературного смаку користувачів слід активізувати рекомендаційно-бібліографічну роботу, в т. ч. з використанням ресурсів Інтернет. Зміст літературних форумів і чатів – це матеріал для створення бібліотекарями інформаційної продукції. Значний потенціал мають клуби за інтересами при бібліотеках, було б також доцільним створити центри читання, літературні центри, сектори літературного дозвілля. Здійснення такої роботи буде сприяти активізації рекомендаційної діяльності у рамках популяризації читання, по залученню до читання не читаючих верств населення.

Інноваційні форми масової роботи бібліотек повинні мати специфічні особливості:

- 1) новизна у назвах форм;
- 2) діалог бібліотекаря з читачами і читачів між собою;
- 3) наявність елементів дискусійності, театралізації у викладі інформації про літературу;
- 4) використання ігрових моментів, своєрідної атрибутики, що передає специфіку запланованої форми;
- 5) залучення читачів до розробки сценарію й активної участі у проведенні заходу.

СУЧАСНІ ЕЛЕКТРОННІ ПОСЛУГИ БІБЛІОТЕК

У ст. 11 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» бібліотеку визнано «складовою частиною інформаційної системи держави», що надає користувачам доступ до інформації, в т. ч. до створених самою бібліотекою унікальних інформаційних ресурсів, та постійно працює над розширенням асортименту своїх послуг. Сучасного користувача бібліотеки цікавлять:

- електронні каталоги бібліотечних ресурсів, причому бажано у вигляді зведеного електронного каталогу;
- електронні бібліотеки, в тому числі створені шляхом оцифрування найбільш запитуваних бібліотечних документів та унікальних книжкових пам'яток, які зберігаються в бібліотечних фондах;
- повнотекстові бази даних;
- електронна доставка документів, тобто можливість замовити сканування та отримати на свою електронну пошту копію бібліотечних документів;
- віртуальні довідки та консультації, віртуальні виставки;
- можливість замовити необхідні документи електронною поштою, або телефоном і отримати повідомлення про виконання замовлення.

Сьогодні бібліотекар повинен бути обізнаним із сучасними технологіями, вміти організовувати віртуальні форми, здійснювати дистанційне консультування, мультимедійні презентації, знаходити різну інформацію в Інтернеті.

Сучасна бібліотека в арсеналі своїх сервісних послуг повинна мати:

- **електронний фонд** (надає доступ до інформації необмеженій кількості користувачів у будь-який час і у будь-якому місці);

- **обслуговування віддалених користувачів** (розширює аудиторію бібліотеки до глобальних масштабів. Обслуговування користувачів через офіційні сайти, портали бібліотек, надання доступу до ресурсів і послуг щодо пошуку інформації через них – все це можливо в «глобальній» бібліотеці);

- **мобільний доступ** (доступ до мережевих сервісів з мобільних пристроїв (ноутбуків, кишенькових персональних комп'ютерів, смартфонів) з використанням бездротових технологій передачі даних. Бібліотеки повинні бути оснащені необхідним обладнанням, програмним забезпеченням та каналами зв'язку для надання цієї послуги);

- **електронна доставка документів** (здійснення замовлень через Інтернет-сайти, електронну пошту, оплата – через системи електронних платежів);

- **автоматизація всіх технологічних процесів** (замовлення літератури, бібліографування, розстановка, інвентаризація, списання документів, електронна книговидача тощо);

- **електронна передплата** (електронних баз даних, масивів інформації, доступу до електронних періодичних видань, ліцензійного програмного забезпечення);

- **електронний МБА** (сучасний сервіс віртуального обслуговування користувачів з наданням електронних версій замовлених джерел);

- **забезпечення розвитку регіональної комп'ютерної мережі** (активний обмін інформацією, сервіси розсилки ресурсних масивів, прогресивне розширення мережі);

- **формування регіональних електронних ресурсів** (на основі корпоративних технологій, створення електронних бібліотек);

- **робота з контентом бібліотечних сайтів та порталів** (вивчення та аналіз інформаційного наповнення цих web-вузлів, створення регіональної мережі віртуального довідкового обслуговування).

ІННОВАЦІЇ В МЕТОДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК

Науково-методичний відділ постійно вивчає інновації та допомагає впроваджувати їх в практику роботи книгозбірень. Як показує досвід, у системі підвищення кваліфікації бібліотечних працівників також важливу роль відіграють інноваційні форми, які спонукають до творчості і пошуку нестандартних рішень. Це - тренінги, майстер-класи, клуби ділового спілкування, професійні діалоги, творчі лабораторії, стендові презентації.

Рекомендуємо для впровадження в методичну роботу наступні форми професійного навчання та підвищення кваліфікації бібліотекарів:

Семінар - панельна дискусія «Блоги, форуми, електронна пошта: спілкування користувачів, послуги бібліотеки»;

Школа молодих бібліотекарів – «PR в бібліотеці», «Бібліотечні блоги: ведення, впровадження в практику роботи», «Вміння бути публічним: майстерність чи талант?»;

Бібліотечний візит «Вчимося у колег»;

Практичний майстер-клас для різних категорій фахівців «Вдосконалюємо майстерність»;

Методичний аукціон «Знай, вивчай, впроваджуй»;

Подорож по карті особистого зростання;

Професійна консультація «Бібліотекар – читачі – діти: спілкування, взаємодія, співпраця»;

Калейдоскоп нових ідей «Інноваційні «фішки» бібліотек»;

Консультативно-інформаційний діалог «Калейдоскоп бібліотечного досвіду»;

Методичне інформбюро «Сучасна модель книжкової виставки»;

Творча лабораторія «Особливості роботи бібліотеки в забезпеченні пізнавальних потреб користувачів – дітей»;

Методичні поради «Інформаційно-бібліографічна робота в сільських бібліотеках: сучасні вимоги»;

Година взаємних порад «Просвітницький захід як засіб рекламної діяльності бібліотеки»;

Години професійних таємниць «Імідж сучасного бібліотекаря»;

Години нестандартних рішень «Бібліотека – не тихе місце, а генератор ідей».

Коледж на колесах – це одна із форм підвищення кваліфікації, яка включає цикл заходів, що сприяють розвитку фахової майстерності працівників бібліотек-філій. Його мета - надання допомоги і організація навчання на місцях, а також моніторинг діяльності структурних підрозділів. Форми виїзних заходів найрізноманітніші: „методичний десант” (з метою аналізу діяльності бібліотек), „книжковий калейдоскоп” (проведення презентації книжкового фонду), виїзна акредитація бібліотек-філій (критерії оцінки: пріоритетні напрями роботи, зовнішня та внутрішня реклама, дизайн, наочна і масова популяризація книги, партнерські зв'язки, фандрейзингова діяльність тощо).

Неконференція (англ. unconference) — формат дискусійного заходу, в якому учасники самі визначають хід роботи. Термін, зазвичай, застосовується з метою підкреслити відсутність таких характерних для традиційних конференцій властивостей, як великі організаційні внески та рекламні презентації. Як приклад, неконференції бібліотечних блогерів.

Дистанційне навчання – це форма отримання знань через Інтернет-ресурси. Основною перевагою даної форми є приватність, адаптивність,

можливість самостійного планування самонавчання, наявність зворотного зв'язку. Дистанційне навчання, вміння користуватись ресурсами мережі – ознака сучасної, цивілізованої, освіченої людини. Дистанційне навчання – це, перш за все, продукт реакції системи освіти на „віртуалізацію” інформаційного простору. Дистанційне навчання може бути синхронним (спілкування з викладачем у режимі реального часу) і асинхронним (самостійне навчання в зручному режимі). Основний наголос робиться на самостійному вивченні матеріалу. Дистанційне навчання пропонується за різним тематиками, незалежно від ступеня їх емпіричності. До дистанційного навчання відносяться **онлайн-семінари, онлайн-конференції, вебінари, онлайн-тренінги...**

Вебінари – онлайн-заняття, для якого потрібен комп'ютер та Інтернет. Існують декілька видів вебінарів:

- освітні – це лекції по заданій тематиці, метою яких є інформування. Наприклад, лекція на тему «Вебінари» дасть інформацію про поняття вебінарів, їх види та в який спосіб вони проводяться;
- презентаційні – їхнє завдання - донести рекламу про продукт (наприклад, книгу) у вигляді презентації, яка загрузається і демонструється в процесі проведення вебінару;
- навчальні – це онлайн-тренінги за конкретною тематикою, наприклад «Як зробити щось за 5 днів?». В цьому форматі тренер дає завдання, розглядає результати і навчає конкретній технології вирішення поставленої задачі. Це може бути цикл з декількох тренінгів з домашнім завданням в перерві. Один вебінар триває в середньому від 45 хвилин до 1,5 години.

Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Меріленд) у 1980-х р., показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу. Результати цих досліджень були відображені в схемі, що отримала назву „Піраміда навчання”:

- лекція – 5 % засвоєння,
- читання – 10 % засвоєння,
- відео та аудіо матеріали – 20 % засвоєння,
- демонстрація – 30 % засвоєння,
- дискусійні групи – 50 % засвоєння,
- практика через дію – 75 % засвоєння,
- навчання інших / застосування отриманих знань відразу ж – 90 % засвоєння.

Цікавою формою професійного спілкування та підвищення фахового рівня може стати блог методичного відділу.

Блог – розміщений в Інтернеті щоденник одного чи кількох користувачів. Це різновид веб-сайта, де записи розміщені в зворотньо-хронологічному порядку. Організовується він на різних платформах, сервіси яких допомагають створити індивідуальний стиль, змінювати оформлення. Форма подачі матеріалу різна – коротке повідомлення, нотатки, виступи, статті, сценарії. У блозі можна розміщувати

не тільки текст і світлини, але й електронну презентацію, відеоролик і навіть цілу брошуру. Можна рекламувати майбутні заходи і розповісти про ті, що відбулися.

Вивчаючи нові форми організації бібліотечної діяльності, методисти включають до репертуару бібліотечних заходів і впроваджують у роботу наступні різновиди популяризації бібліотечної справи.

Акція (лат. actio) – дія, спрямована на досягнення якої-небудь мети. Це яскравий комплексний захід з умінням створити подію і досягти поставленої мети. В залежності від поставлених цілей акції, що проводяться в бібліотеках, можна умовно класифікувати на декілька видів:

- благодійні («Допоможемо один одному», «Бібліотека – читачеві, читач – бібліотеці», «З миру по книжці», «Подаруй книгу бібліотеці», «Подаруй тепло душі своїй», «Кошик радості», «Коли потрібна підтримка» (надання допомоги онкохворим дітям);

- протестні («Ні, наркотикам!», «Зона ризику», «Право на життя», «Згаслі зірки», «Територія тривоги» та ін.);

- на підтримку читання («Світ читання», «Читання – як фактор соціального успіху», «Передай книгу другу», «Стань читачем», «Читати – це модно», «Читати – це здорово!», «Дід Мороз читає книгу», «Запиши друга в бібліотеку», «Віват, читач! Віват, бібліотека!», «Читаюче село», «Лист ровеснику: Я хочу розповісти про книгу...», «Здивуй батьків» та ін.);

- тематичні («У злагоді з природою - у злагоді з собою», «Прочитай книгу про війну», «Прочитаємо книгу з історії України», «Твій символ», «Район, в якому ми живемо», «Лист ветеранові», «Щоб пам'ятали», «Привітай ветерана», «Час читати класику» та ін.);

- для молодих батьків «Вирости читача», «Від читаючої дитини – до успішної людини»;

- для малюків та їхніх батьків: «Читайлик», «Читання з народження», «Рости із книгою, малюк», «Читай, я буду слухати!» та ін.

- до ювілейних літературних дат (за однією книгою, за творчістю одного письменника);

- рекламні (про бібліотеку і її можливості). До таких акцій можна зарахувати і презентації своїх звітів, виконаних у формі барвистої, кольорової листівки, на сторінках якої в місткій, образній, візуально доступній формі через графіки і діаграми, що супроводжуються мінімумом тексту і цифр, представляти динаміку розвитку бібліотеки за рік.

Сьогодні методисти активно моніторять участь своїх бібліотек у грантових проектах і програмах.

Проект (від латинського "кинутий вперед") – це певне завдання з визначеними вихідними даними й встановленими результатами (цілями), що обумовлюють спосіб його вирішення від задуму до досягнення заданих показників. Рекомендуємо на ваш професійний вибір перелік проектів і програм:

Проекти *на підтримку читання*: “Зірки з книгою в серці”. Ідея залучити відомих людей до розмови про книгу і читання – не нова. Її втілюють і розвивають бібліотекарі всього світу. Прикладами можуть бути теле- і радіопередачі “Зірки читають дітям”, читацькі фестивалі, на яких керівники міста розповідають про свої улюблені книги, відповідні електронні презентації тощо. Спробуйте й Ви скористатися такою ідеєю.

Проекти: *«Ніч у бібліотеці», «Сутінки в бібліотеці», «Бібліотечне безсоння»*. Суть – показати читачам бібліотеку такою, якою вони її ще не бачили. Про незвичайний захід заздалегідь оголошується у ЗМІ, причому попереджається, що на нього потрапить лише певна частина щасливчиків, які прийдуть до бібліотеки першими (наприклад, 40 осіб). У напівтемряві гостей зустрічають “сталкери” – провідники по темних коридорах і відділах. Кожен веде свою групу під таємничу музику, з одним лише ліхтарем, розповідаючи цікаві (містичні) історії з життя письменників, готуючи до випробовувань. Читачі спускаються у святу святих – книгосховище, куди не ступала нога читача, відшуковують таємничий відділ рідкісної і цінної книги. Зіштовхуються у темряві з бібліотечними привидами, спілкуються з духами письменників... І відповідають на питання вікторини, щоб дістатися кінця маршруту.

У кожному відділі чи фойє передбачається своя програма. Наприклад, пропонується навпомацки відгадати, бюсти яких письменників сховалися у темряві; поворожити на книгах (за передбачення можуть «нести відповідальність» поети, прозаїки і навіть “Словник афоризмів»); користуючись власною кмітливістю, знанням мов і вмінням працювати зі словниками, перекласти на рідну мову вислови, написані іноземними мовами (перш за все, латинську); отримати пораду від письменника, чиє ім’я носить бібліотека. Можна на вдачу доторкнутися до бюста цього письменника, хранитель якого задає каверзні питання про долю та творчість письменника, потім учасники отримують підказку для наступного етапу гри.

Нарешті всі групи збираються у конференц-залі бібліотеки. Там демонструються анімаційні фільми в дусі заявленої тематики, а потім – електронна презентація книг для любителів жахів. Насамкінець групам роздаються підказки, за якими вони мають відгадати зашифроване слово. Зібрані воєдино, ці слова складаються у фразу “Книга робить людину крилатою”. Все закінчується дружнім спілкуванням біля самовару, фотографуванням з привидами і не тільки.

Проект *«Це наш з тобою двір»* – *свято двору мешканців будинку, в якому розташована бібліотека*, в рамках якого провести акцію «Чистий двір» та флешмоб «Сміття не кидати».

Проект *збереження історичної пам'яті і патріотичного виховання* “Патріотами не народжуються, ними стають”.

Проект *відродження культури і традицій народу, народознавчого виховання* “Дерево роду мого народу”, в рамках якого проводити майстер-класи з різних видів мистецтва.

Проект *сімейного виховання, просування сімейного читання* "Сім'я + книга = формула успіху".

Проект *дозвіллєвої діяльності* "Від гри до навчання".

Проект *формування розвитку культурно-духовних цінностей людини* "Бібліотека – територія позитиву".

Проект *формування естетичного смаку, популяризації мистецтва та реалізації творчого потенціалу талановитих людей* "Бібліотека – мистецька резиденція".

Соціально-культурний освітній проект для літніх людей «Літній людині – інформаційну підтримку». Завдяки проекту бібліотека стане місцем навчання, активного дозвілля, місцем так званої пенсійно-трудової реабілітації цієї категорії користувачів.

Програма - (фр. *programme* письмове оголошення, порядок денний, від грец. *prógramma* вказівка) – передбачений хід подій у часі та порядок правил, що повинні застосовуватись для проведення запланованого. Сучасні бібліотеки беруть участь та надають інформаційну підтримку державним, обласним, районним програмам, а також створюють власні.

1. Програма *обслуговування відео-інтернет зв'язком заробітчанських родин* "Спілкуймося без кордонів".

2. Програма *"Бібліотека – ресурсний центр з інформаційно-рекламного просування зеленого туризму"*. Програма передбачає створення системи забезпечення населення повноцінною інформацією про сучасний туризм; проведення активної рекламної діяльності, направленої на формування іміджу міста (села), як розвинутого центру зеленого туризму; створення умов для консолідації зусиль усіх організацій, підприємств та установ міста (села) і району для розвитку цього напрямку. Один з кінцевих результатів – підвищення інтересу населення, і в першу чергу молоді, до культури та історії краю.

3. Програма *«Юний читач»* передбачає комплексний підхід до виховання юних читачів, а саме, єдність форм, методів і прийомів виховання; єдність виховного впливу школи, сім'ї, бібліотеки; врахування вікових та індивідуальних особливостей. Головні завдання програми:

- виховання у читачів любові до Батьківщини, українського народу, державної мови; розуміння того, що від сумлінної праці й навчання кожного, від усвідомлення себе часткою українського народу залежить майбутнє і сучасне нашої держави;

- формування справжнього читача, який вміє шукати і знаходити книгу, користуючись довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки; виховання дитини, яка втілює у життя знання, здобуті за допомогою книги; створення належних умов і сприяння інтелектуальному та естетичному розвитку юних читачів; організація їх вільного часу.

4. Програма *«Юний читач»* складається з трьох розділів: 1. Морально-патріотичне виховання юних читачів. 2. Культура читання – основа формування справжнього читача. 3. Юні читачі – скарб дитячої бібліотеки.

Кожен з розділів має свою мету і містить цикл заходів, що сприятимуть реалізації наміченого.

5. Програма «Естетичний розвиток – кожній дитині». Її мета – засобами друкованого слова і мистецькими скарбами естетично виховати, художньо навчати своїх читачів, формувати їхню культуру та сприяти гармонійному розвитку таланту кожної дитини. Програма складається з семи розділів:

1. Шедеври образотворчого мистецтва як засоби художнього виховання.
2. Джерела народної творчості. 3. «Твого народу звичаї старовинні».
4. Музичний дивосвіт. 5. «Натхнення божого митці» (видатні діячі театру та кіно). 6. Естетичний розвиток і сім'я. 7. «Даруйте людям доброту» (морально-етичний розвиток дитини). Програма охоплює всі напрямки мистецтва і культури, а також різнопланові форми групової та масової роботи — бесіди, вистави, уроки народознавства, літературно-музичні композиції, конкурси, фольклорні свята тощо.

6. Міні-програма *по роботі з людьми похилого віку* «Бібліотека – літнім людям».

7. Міні-програма *літнього дозвілля* «Літо і книга».

8. Програма «Бібліотечні краєзнавчі уроки». Мета – ознайомити школярів, студентів з відомими письменниками, історичними діячами, художниками, музикантами краю.

9. Програма «Нові бібліотечні послуги за допомогою Інтернет». Програма передбачає три напрямки:

- Показ мультфільмів у відеосалоні «Країна Мультляндія» для дошкільнят та дітей початкової школи;
- Спілкування у соціальних мережах «Сторінка для друзів» та Skype-спілкування «Заселяємо Інтернет!» для дітей середнього та старшого шкільного віку;
- Тренінги «Таємнича павутина: ресурси Інтернет» для молодих мам та «Комп'ютер і людина похилого віку» для людей відповідної вікової категорії.

10. Програма *просування краєзнавства* «Буковина – наш дім, для кожного свій, для всіх один».

11. Програма *підтримки активного довголіття* «50 +?», «Золоті роки».

12. Програма *толерантності* «Будуймо міст єднання», «Україна = Схід + Захід». Мета – виховувати у читачів терпимості до чужого способу життя, поведінки, звичаїв, почуттів, ідей, вірувань, що є умовою стабільності та єдності суспільств, особливо тих, які не є гомогенними ні у релігійному, ні в етнічному, ні в інших соціальних вимірах.

Вижити в епоху Інтернету бібліотеки зможуть лише коли вони дадуть людям те, що не піддається автоматизації – радість живого, а не віртуального спілкування.

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА НАЗВ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

- Присвячені політичним подіям:

«Могутні масиви народного духу і сил» (до Дня Незалежності України), «Факти - Події - Оцінки», «Соборність України: від ідеї до сьогодення» «Європи спільний дім», «Європейський вибір України: Людина. Право. Суспільство», «День народження держави» «Про світлу й широку дорогу, яка... до Сибіру вела» (про борців за незалежність України);

- з питань права:

«Людина і Закон», «Конституцію вивчаємо, пам'ятаємо, поважаємо», «Є право – значить є надія», «У зернині сучасного – урожай майбутнього», «Знання і повага прав людини – шлях до взаєморозуміння», «Закон і молодь», «Хай веселі будуть діти», «Хай щасливим буде люд», «Закон захищає дитинство»;

- до Дня Перемоги:

«Батьки і діти Перемоги», «Немеркнуче світло великого Подвигу», «Сповідь солдатських сердець», «Хлопчаки сорок першого року», «Між життям і безсмертям мости», «Скільки гроз і боїв пронеслось», «У граніті, в бронзі, у серцях», «Україна в полум'ї війни», «Нарешті знищена війна весняним громом Перемоги», «Партизанськими стежками», «Уклін живим – загиблим слава», «З книжок про війну, про бої ми читаємо», «У вічній пам'яті народній не закінчилася війна», «Хто за свободу вийшов проти смерті, тому немає смерті на землі», «Зорять з граніту вічні солдати, болями їхніми пам'ять жива», «Пам'ять серця, пам'ять сивини. Пам'ять тих, хто не прийшов з війни» «Ріка нашої пам'яті»;

- з питань духовності:

«...Камінь не стане храмом, поки його не зведемо ми», «Віра зцілить ваші душі», «З Різдвом Христовим, Україно!», «Читаємо Біблію», «Великдень – земне причастя небом», «Пасхальна веселка», «Христос Воскрес! Усе радіє! Сміється сонечко з небес», «Благословення сходить із небес: Великдень», «Писанкові очі Всесвіту», «Вифлеємська зірка», «Різдвяна казка», «Святий Миколай, до нас завітай»;

- з питань культури життя:

«Людина серед людей», «Ти людина і тим неповторна, тож брудним не сміти почуттям», «Ази народного етикету», «Бережи одержу знову, а здоров'я змолоду», «Де врода, там і сила», «Не завдавай зла іншому», «Повага до людей є повагою до самого себе», «Нехай людина добро приносить, бо світ навколо любові просить», «Хай оживає істина стара: людина починається з добра»;

- з питань культури мови:

«Доля мови - доля народу», «Апостоли рідної мови», «У високих іпостасях мови», «Плекатимеш мову - цвістимуть слова», «Мовні перлини для кожної

дитини», «Якого кольору слова?», «Буква до букви - і виникло слово», «Беру тебе, як скарб, в пісенній вроді з джерел, що не міліють у народі»;

- з питань мистецтва:

«Шепіт вітру, підслуханий пензлем», «Любов, оспівана в піснях», «Краса - то найглибша криниця, з неї століття черпають життя», «Серед земної краси», «Життя і правди кадри» (про кінематограф), «Колір і музика; слово і пісня», «Рушники сміються і тужать хрещатим барвінком», «Руками створена краса», «Легка крилатість пензля і різця», «Святий дух краси», «У світі Мельпомени»;

- з питань охорони здоров'я:

«Здоровий дух дає здорове тіло», «Гіркі плоди солодкого життя», «Ні наркотикам та алкоголю», «Любов романтична, а хвороба – ні!» (про СНІД), «Шкідливі звички – шлях у безодню», «Лікує природа», «Ліки навколо нас», «Здоров'я не все, але без нього все – ніщо»;

- з екологічних проблем:

«На розпеченім серці реактора», «У долонях всесвіту – Земля», «Чорна трагедія на кольоровій землі», «Природи неповторною красою я серцем, словом, пензлем захищу», «Нам із Землею разом жити», «Чорнобиль – це хрест України», «Гріх непростимий: Чорнобиль»;

- сезонні заходи:

Зима: «Ваша величність, зима...», «Спускається протяг зимовий», «Біла зимонька прийшла — саньми свята привезла».

Весна: «Весни дерева вінчають», «Весна свічки каштанів запалила», «Довкола квітнуть вишні, гудуть хрущі», «Стояла я і слухала весну», «Ой весно, весно, днем красна, що ж ти, весно, нам принесла?».

Літо: «Стояло б літо в холодку», «Літо траву косило», «Прилетіло літечко на рожевих крилечках...».

Осінь: «Осінній сум березами почавсь», «Згубилось літо золоте у глибині старого саду», «Серед осені втомлені клени вільно кидають листя на мене», «Двори стоять у хуртовині айстр», «Співає осінь на усіх дорогах», «Ходила осінь й одягала у жовті шапочки ліси», «Барвистий жовтень», «Багрянець осені у водоспаді звуків».

- з проблем сім'ї:

«Духовний храм людини: сім'я, родина, рід», «Підліток і сім'я: взаємовідносини», «Батьки і діти: одвічне коло», «На теми виховання», «Батько і мати - два сонця гарячі», «Рідний дім залишається в серці, як далеко від нього не йди», «Батьки збагачуються тим, що віддають дітям», «Якби молодість знала...»;

- хобі:

«І зігрівати свій дім, і доглядати свій сад», «І хліб на вишиванім рушнику», «Вишивальний світ», «Квіти поруч нас», «Тихе полювання», «Секрети сучасної господині», «Мистецтво, народжене вогнем» (ковальство), «Чого шука в житті душа жива»;

- світ почуттів:

«Оця любов, холодна і ясна», «Яке це щастя - плакати від щастя», «Хто не кохав - не жив на цій землі», «Я думаю про тебе весь мій час, але про те не треба говорити», «Твою любов я ніжно відчуваю», «Ти і Він...», «Усе любов'ю зміряне до дна»;

- образ жінки:

«Жінка. Нелегкий шлях у ХХІ столітті», «У жінці - душа народу», «Жінко, ти є світло правди і добра» «Жіноча доля, вишита нитками», «Жінки і політика: штурм чоловічих бастіонів», «Немає правди вище мами і вище совісті її»;

- для тінейджерів:

«Діти, як маки в піску, розквітають помалу», «Твоя майбутня професія», «Тет-а-тет: розсекречені інтимні таємниці» «Комусь дано діла творить великі і захищати Вітчизни рубежі», «В мордобій ідуть одні «старики»...» (позастатутні відносини в армії), «День Святого Валентина».

Додаток № 2

32 ПОРАДИ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Віце-президент корпорації Sirsi Стівен Абрам написав 3 статті, що містять 32 поради для забезпечення впровадження інновацій у бібліотечну діяльність. Багато порад є знайомими нам, але є також і аргументи, що допомагають вийти з тупика.

Поради першої статті - від 1 до 11:

1. Кожна інновація є частиною розвитку бібліотеки.
2. Звикайте жити з "досить добре", не очікуйте досконалості.
3. Проект потребує гарного управління.
4. Якщо ви вносите зміни у розклад діяльності бібліотеки, і вносите їх надто багато, це може збити користувачів з пантелику, і вони плутатимуться.
5. Потрібно ризикувати. Якщо ви боїтеся провалу, пам'ятайте, що провал - не є вашою кінцевою метою.
6. Слід пам'ятати, що ланки ДНК кожної інновації - мозковий штурм, макет, побудова, Альфа, перебудова, Бета, пілотне випробування, запуск, оцінка, переробка.
7. Для тестування інновації, як правило, достатньо 6 користувачів.
8. Якщо є прогрес - він завжди помітний. Несуттєві покращання розчиняються.
9. Не чекайте 100% здійснення ваших очікувань.
10. Робіть ставку на залучення до бібліотеки не користувачів.
11. 90% від бюджету проекту – на його реалізацію, 10% – на розвиток.

Поради 12-22:

12. Вийдіть за рамки своїх знань і вмінь. Поставте себе на місце різних категорій користувачів. Враховуйте рівень їх знань, навичок і вмінь.

13. Важливе значення має бренд. Брендинг послуг бібліотеки прив'язується до її назви.

14. Не можна увійти в одну й ту саму річку двічі. Будьте відкриті для нових підходів, можливо, ви ще не все освоїли.

15. Погляньте на інновацію очима користувача.

16. Перевірте це. Спробуйте це зробити. Спробуйте зрозуміти користувача.

17. Дотримуйтесь того, що ви обіцяєте користувачам. Не потрібно говорити одне, а робити інше...

18. Потрібно дивитись у майбутнє.

19. Досліджуйте потреби користувачів. Можливо, їм потрібно зовсім інше, а не те, що ви думаєте.

20. Ніколи не слід недооцінювати користувачів.

21. Визначте основну категорію користувачів для нововведеної послуги.

22. Користувачі різні. Поважайте їх різноманітність.

Поради 23-32:

23. Ви маєте усвідомити: для того, щоб інновації сприйнялися користувачами, потрібен час.

24. Будьте відкриті для нових ідей.

25. Перш ніж іти з інновацією до користувачів - переконайте у її необхідності керівництво.

26. Критика має бути позитивною.

27. Особи, що приймають рішення і фінансують впровадження інновацій, не аналізують статистичні дані. Ви повинні мовою цифр переконувати їх у важливості проекту.

28. Ваші ідеї, що не були включені в проект на його початку, можуть знадобитися по мірі його реалізації. Формуйте банк ідей.

29. Якісна інновація не може коштувати дешево.

30. Постійна модернізація і розширення. Адже світ не стоїть на місці.

31. Навчайтесь у кращих.

32. Пам'ятайте, на власних помилках вчаться.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ВЕРТІЙ Ж. Застосування тренінгових форм роботи у вітчизняному бібліотечному процесі / Ж. Вертій // Бібл. вісник. – 2010. – № 6. – С. 26-30 .
2. ДАВИДОВА І. О. Інноваційна політика бібліотек України: зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві : автореф. дис. д-ра наук з соц. комунікацій / Давидова І. О. ; Харк. держ. акад. культури. – Х., 2008. – 51 с.
3. ІНТЕРАКТИВНІ технології навчання у системі професійного розвитку бібліотечних працівників: методика та рекомендації з використання / уклад. Г. Д. Ковальчук ; Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Х., 2012. – 38 с.
4. ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЇ в бібліотеках // Бібліотечний форум України. – 2011. – № 2. – С. 9-12.
5. МУХАМЕД'ЯРОВ Н. Бібліотека як соціально-комунікаційний центр формування здорового способу життя / Наїль Мухамед'яров // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 6. – С. 18-21.
6. ПТИЧЕНКО О. Обучающие проекты на службе профессионального сообщества: повышение квалификации сельских библиотекарей // Библиополе. – 2011. – № 1. – С. 2-6.
7. РИБ'ЯНЦЕВА І. Комфортний простір — підґрунтя для якісного бібліотечного обслуговування / І. Риб'янцева // Бібл. планета. – № 2. – 2012. – С. 10-11.
8. РОЛЬ методичної служби у забезпечені професійної компетентності бібліотекаря : Матер. І Всеукр. школи методиста, 2-5 листоп. – 2009 р. / М-во культури і туризму України, ДЗ „Нац. парлам. б-ка України”. – К. : [б. в.], 2010. – 12 с.
9. СЕМИЛЕТ М., Гречко Г. Читатель изменился, а мы? // Бібл. форум України. – 2011. – № 2. – С. 17-20.

ЗМІСТ

Бібліотека – центр інноваційної думки.....	3
Інноваційні складові іміджу сучасної бібліотеки.....	5
Сучасні електронні послуги бібліотек.....	10
Інновації в методичній діяльності бібліотек.....	11
<i>Додаток № 1. Методична скарбничка назв масових заходів.....</i>	<i>18</i>
<i>Додаток № 2. 32 Поради для впровадження інновацій.....</i>	<i>20</i>
Список використаної літератури.....	22

ВІДДРУКОВАНО НА ОБЛАДНАННІ
Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М.Івасюка
58000, м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47, тел.: 52-62-05
НАКЛАД 20
2014 р.